

عنوان مقاله:

بازتاب مکاتب کهن دینی و فرهنگی ایرانی در گرایشهای تفسیری حکیم ترمذی

محل انتشار:

پژوهشنامه مطالعات تاریخی قرآن و حدیث، دوره 24، شماره 63 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسنده:

حامد خانی (فرهنگ مهرش) - دانشیار گروه الاهیات / دانشگاه آزاد اسلامی گرگان

خلاصه مقاله:

چکیده گرچه تا کنون روش های مختلف حکیم ترمذی در تفسیر قرآن کریم و فهم های نوآورانه او کاویده شده، هنوز تا شناخت رویکرد او به قرآن کریم و خاستگاه آن رویکرد راه است؛ آگاهی از این که فهم های نوآورانه وی از آیات و روش های متفاوتی که در تفسیر به کار می گیرد، ریشه در کدام گرایش های فکری او دارد به طبع برخی گرایش های فکری او مثل تمایزش به نوعی رویکرد عرفانی، نوعی تصوف یا به عبارت بهتر، سلوکی اخلاقی و عملی را بر پایه مطالعات کنونی می توان بازشناخت. با این حال، به نظر می رسد که در مرور دقیق تر آثار وی رگه هایی از گرایش های او به دیگر جریان های فکری نیز دیده می شود. هدف این مطالعه، بازشناسی همین گرایش های کم ترکاویده او است. ربط و نسبت آرای وی با اندیشه های رایج در عصرش بازشناخته شود؛ این که آیا مثلا، وی چه رویکردی به اندیشه های کلامی حنفیان اهل سنت و جماعت ماوراءالنهر داشته، یا چه آموزه هایی از مکاتب بومی و باستانی ایران وام ستانده، یا چه اندازه از اندیشه های شیعیان که در عصر وی حضوری گسترده در ماوراءالنهر داشتند متأثر شده است. افزون بر این، گرایش وی به اندیشه های فقیهان اهل اختیار مکتب فقهی عالمانی همچون طبری، ابن منذر و جز آن ها که در اواخر سده سوم گسترش یافت نیز جای پرسشگری و تامل دارد. سرآخر، خواهیم کوشید دربابیم چه رویکردهای شاخصی در آثار وی هست که با گرایش وی به هیچ یک از مکاتب شناخته عصرش هماهنگی ندارند.

کلمات کلیدی:

کلیدواژه ها: تاریخ تفسیر، امام صادق (ع)، حکمت ایران باستان، پیوند تصوف و تشیع، زبان نمادین دین

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1012741>

